

KASTEEL HEESWIJK

Kasteel van Brabant

Stichting Kasteel Heeswijk Jaarverslag 2017

De stichting Kasteel Heeswijk (SKH) ging in 2017 buiten de eigen muren aan de slag, in samenwerking met Brabants Landschap en de provincie. Het omringende landgoed kreeg het historische park karakter weer terug. Verwaarloosde bomenlanen werden gesnoeid. De historische oprijlaan werd gerestaureerd, alsmede de 18^e-eeuwse laanpoort en neogotische brug. Aan het begin van een zichtlaan, bij de N279, kwam een uitkijktoren in de vorm van de voormalige motteburcht, de Heeskijk genaamd. Landgoed Heeswijk presenteerde zich als Natuurpoort van Brabant.

In combinatie met een levendig evenementenprogramma op het kasteel zorgde deze verandering voor een toestroom van publiek. Elke zondag bleek het parkeerterrein te klein en werd er in de lanen geparkeerd. Tijd voor een betere parkeergelegenheid.

1. Identiteit en toerisme

Kasteel Heeswijk geldt als icoon in Brabant, een topmonument dat alle typische kenmerken van een kasteel heeft: een waterburcht in een historisch landschap.

Het publieksprogramma richtte zich in 2017 daarom op evenementen in de culturele en cultuur-toeristische sfeer. De zondag was standaard 'evenementendag' met een koffieconcert, demonstratie, lezing of andere publiekspresentatie. De Historische Re-enactment Vereniging Nederland organiseerde 'Kasteel Heeswijk bevrijd' met een re-enactment van 1944. Andere grote evenementen waren de landelijke Museumweek, Dag van het Kasteel en Open Monumentendag.

Met het oprichten van 'De Heerlijkheid Heeswijk-Dinther', een samenwerking van kasteel, molen, abdij en museumboerderij, steeg het aantal bezoekers dat de regio bezocht. Een promotieactie op lokale campings had direct positief resultaat.

In de mei-, zomer- en herfstvakantie werden de openingstijden verruimd met de maandag. Middels een subsidie aan SKH kregen de 30.000 leden van Brabants Landschap vrij toegang tot het kasteel.

Met gemeentelijke steun kon Monumentendag een marketingkarakter krijgen. Via billboards in de omliggende gemeenten kwamen extra bezoekers naar Bernheze en kon het kasteel zijn winterprogramma promoten en een bezoekersonderzoek doen.

Begin 2017 trok het kasteel zich terug uit de website www.kasteelheeswijk.nl, eigendom van de horeca. Een eigen, meer toeristische en tweetalige website www.kasteelheeswijk.com gaf ons direct contact met de toeristische bezoeker. Hieraan gekoppeld kwamen een digitaal boekingsysteem en computerkassa's. Deze modernisering leverde direct een toename op van e-tickets, boekingen en bovenal een efficiency winst en goede management rapportages.

2. Topmonument van Brabant: de exploitatie

In de lijn van de statuten werkt de stichting zowel aan het behoud als aan de openstelling van het kasteel. Van belang hierbij is, dat de provincie Kasteel Heeswijk aanmerkt als één van de vier topmonumenten van Brabant en dat de rijksoverheid het behoud van het complex van belang vindt. Beide overheden hebben daarom ook in 2017 een instandhoudingssubsidie voor het monument verstrekt. De gemeente Bernheze verstrekt een jaarlijkse exploitatiesubsidie.

Andere reguliere inkomsten kwamen uit entreegelden, locatieverhuur, verhuur van de dienstwoning en het restaurant.

Over de gehele lijn bleek de in 2016 geïntroduceerde formule van publiekgericht kasteel een voortgaand positief resultaat te hebben: zowel de aantallen bezoekers als de entreegelden bleven substantieel stijgen.

Een staf van 3,8 fte werd aangevuld door negentig vrijwilligers. De Vereniging van Vrijwilligers Kasteel Heeswijk (VVKH), die al twintig jaar als zelfstandige organisatie een deel van de bedrijfstaken uitvoerde, voegde zich in de organisatie van de stichting. Het liquidatiesaldo is besteed aan een aantal projecten in het kasteel. Een medezeggenschapsraad en managementteam borgen sindsdien de belangen en de inbreng van de vrijwilligers in het beleid van de stichting. De jaarlijkse wervingsactie leverde wederom een tiental nieuwe vrijwilligers op, waarmee de natuurlijke doorstroom op gang bleef. Dankzij de vrijwilligers kon SKH wederom een succesvol jaarprogramma uitvoeren.

Het horecabedrijf Kasteel Heeswijk Horeca v.o.f. (KHH) huurt de kasteelkelders ten behoeve van partijen en de brasserie voor de daghoreca. De toeristische koers van SKH bracht in 2017 beduidend meer gasten in de brasserie. SKH en KHH zijn in overleg om een gezamenlijke strategie te formuleren.

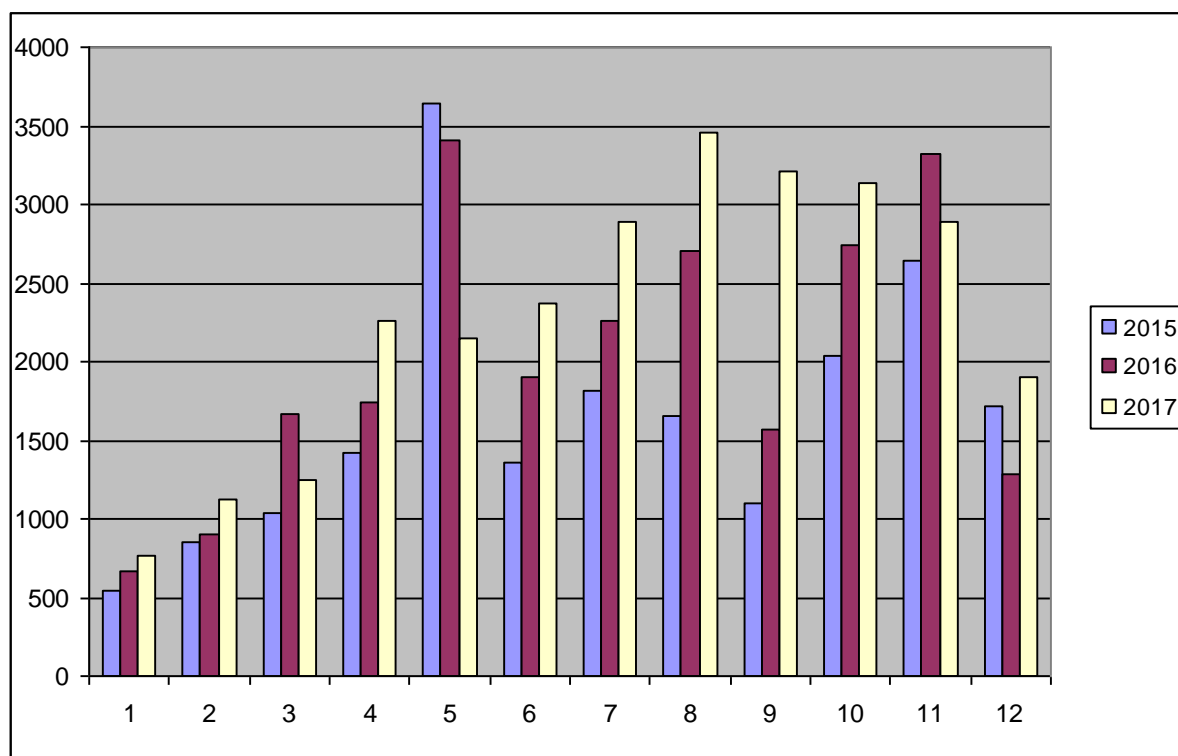
In samenwerking met de drie andere topmonumenten de Sint Janskathedraal (Den Bosch), Grote Kerk (Breda) en Markiezenhof (Bergen op Zoom) zette SKH een marketingcampagne uit. Bedrijfssponsors zijn verenigd in een 'Ridderschap van Heeswijk', onder leiding van een commandeur.

Het publieksbereik was in 2017 als volgt:

Bezoekaantallen 2014-2017

	Volwassenen			Kinderen			Sponsoring*			Totaal		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Jan	265	524	514	91	104	159	192	40	97	548	668	770
Febr	435	706	682	235	168	305	184	29	137	854	903	1124
Mrt	479	1165	850	354	342	252	209	157	150	1042	1664	1252
Apr	773	1229	1502	216	270	419	425	237	336	1.414	1736	2257
Mei	1.211	2.499	1.374	575	700	481	1855	203	295	3.641	3402	2150
Juni	727	1095	1657	382	684	452	247	126	264	1.356	1905	2373
Juli	1123	1.754	1.999	550	361	650	136	141	242	1.809	2256	2891
Augustus	1.327	1.978	2.510	171	475	599	161	246	342	1.659	2699	3451
September	828	1.140	1.596	130	266	1.491	145	157	122	1.103	1563	3209
Oktober	978	1672	1749	876	711	682	182	361	708	2.036	2744	3139
November	425	590	705	2050	2.313	1.985	172	416	193	2.647	3319	2883
December	<u>1016</u>	<u>868</u>	<u>1244</u>	<u>533</u>	<u>100</u>	<u>367</u>	<u>171</u>	<u>312</u>	<u>292</u>	<u>1.720</u>	<u>1280</u>	<u>1903</u>
	9.587	15.220	16.382	6.163	6.494	7.842	4.079	2.425	3.178	19.829	24.139	27.402

*sponsoring: vrij toegang voor leden van Vrienden, Brabants Landschap en donateurs

Bezoekaantallen per maand januari-december (1-12)

3. Instandhouding van het monument

Zowel Rijk als Provincie geven financiële ondersteuning aan de instandhouding van Kasteel Heeswijk. Voor de periode 2015-2018 ontvangt SKH jaarlijks een BRIM-subsidie (Besluit Rijks subsidiëring Instandhouding Monumenten). Als noodzakelijke co-financier treedt de Provincie op; voor de periode 2016-2019 werd een Topmonumentensubsidie toegezegd. In 2017 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Vernieuwing van voegwerk, houtwerk en beschadigde stenen van de brug tussen voor- en hoofdburcht.
- Plaatsing van voorzetramen in de zuidgevel van het kasteel
- Herstel van beschadigd schilderwerk in het kasteel;
- Reiniging en conservering van de houten trappen en vloeren;
- Vernieuwing van het schilderwerk van de erker aan de Wapenzaal;
- Reiniging en conservering van de 18^e-eeuwse marmeren tuinbeelden.

4. Restauratieprojecten (2016-2018)

Met financiële steun van de provincie ontsluit het kasteel de verbinding met de N279. In het voorjaar van 2017 opende de Gedeputeerde voor Cultuur feestelijk de gerestaureerde portalen en historische bestrating van de oprijlaan. Aan weerszijden van de bestrating kwamen vlakke banen voor rollators en rolstoelen alsmede een verlichting. Brabants Landschap ruimde het – kaprijpe – populierenbos bij de portalen, zodat ruimte ontstond voor een nieuw en ruim parkeerterrein. De brug over de stuw is gerenoveerd en veiliger gemaakt. De barokke poort en de neogotische brug over de meander kwamen in het najaar aan de beurt voor restauratie. De nabije druivenkassen werden eveneens gerestaureerd. De personeelsparkeerplaats tegenover de kasteelpoort is verwijderd. Al met al is een entree van allure ontstaan en is het kasteel prominent zichtbaar vanaf de N279. In het voorjaar van 2018 wordt dit project afgerond.

Met dit project ontstaat een adequate toeristische entree van het landgoed, is een monumentale entree hersteld en vermindert de verkeersdruk op 'het achterland'.

5. Bestuur en management

Het bestuur van de stichting wordt gevormd door de directeur. In bestuur en Raad van Toezicht vonden in 2017 geen wijzigingen plaats. In de Raad van Advies traden op 11 september twee leden terug: de heren

		benoemd	Achtergrond/functie
J.H.F.	Reuver	2006	Burgemeester Heeswijk-Dinther
Dr. Ch.C.M. de	Mooij	2009	Directeur Noordbrabants Museum

Beiden hebben belangrijk bijgedragen aan de restauratie en opbloei van het kasteel, wij zijn hen veel dank verschuldigd. Een opvolger trad aan in de persoon van mr. Hans van Daalen.

Aldus waren de Raden van Toezicht en Advies einde 2017 als volgt samengesteld:

		benoemd	Achtergrond/functie
	Raad van Toezicht		
Ir. P.J.A. van	Schijndel	01-10-2013	Lid Raad van Bestuur van Rabobank Groep
Drs. R.C.	Bastiaanse	01-01-2012	Directeur Brabants Historisch Informatie Centrum
W.J.A.L.M.	Verwegen	01-01-2012	Directeur Verwegen Communicatie B.V.
Mr. J.H.T.M.	Cuppen	01-01-2013	Directeur CILUX Compliance Consultancy
R.F.M.	Wagemakers	22-06-2015	Rayondirecteur MKB Noord-Oost Brabant ING Bank
Ing. J.	Baan	22-06-2016	Directeur Brabants Landschap

Raad van Advies			
Drs. A.G.M.	Breijder RA	1996	Deloitte Accountants
Drs. A.L.M.	Nelissen	11-2001	Voorzitter Raad van Bestuur Kamer van Koophandel Nederland / President-commissaris TBI Holdings B.V.
Drs. A.A.J.	Wintjes	11-2003	Rector Gymnasium Beekvliet
Drs. W.N. van den	Dries	2006	Lid Algemeen Bestuur Brabants Landschap
Ir. J.W.	Willems	06-2006	Directeur Ingenieursbureau Sweegers en de Bruin
W.I.I. van	Beek	12-2012	Commissaris van de Koning in de Provincie Utrecht
p. D.	Hendrickx o.praem.	06-2013	Abt van de Abdij van Berne
Drs. B. de	Boer	22-06-2016	Directeur van de NHTV University of Breda
mw. Drs. B. van	Haaften-Harkema	22-06-2016	Bestuurder SDW
Drs. H.	Hendriks	22-06-2016	Directievoorzitter Philips Electronics Benelux
Drs. D.T.C.M.	Lips	22-06-2016	Algemeen Directeur Libéma
Mr. J.K.B. van	Daalen	11-09-2017	Senior rechter, vicevoorzitter Brabants Landschap

Het financieel management was in 2017 gericht op:

- a. Het transparant maken van de managementrapportage;
- b. De balanspositie structureel te verbeteren;
- c. De rendabiliteit in de bedrijfsvoering te verhogen.

Omwille van de transparantie is in 2017 geïnvesteerd in een kassa- en boekingsysteem. Tezamen met de deelname aan registratie van de Nationale Museumkaart levert dit goede rapportages op, waarmee beleid kan worden gemaakt.

De balanspositie is in 2017 verder verbeterd door op de banklening af te lossen en investeringen binnen het boekjaar af te schrijven.

De rentabiliteit in de bedrijfsvoering verbeterde – onder meer - door de focus te richten op het toerisme. SKH ging met gemeente in overleg om een gemeentelijk beleid voor toerisme te helpen formuleren. Tezeldertijd werd de “Heerlijkheid Heeswijk-Dinther” opgericht en werd SKH de voortrekker in het promotiewerk van de Topmonumenten. Deze samenwerking en het geïntensiveerde publieksprogramma leverde ook dit jaar een stijging van het aantal bezoekers op.

Risicoparaagraaf

1. Exploitatieresultaten

Ook in 2017 kon een positief resultaat worden behaald en wel € 5.324. De recente structurele wijzigingen in de organisatie ondersteunen deze gunstige ontwikkeling. Zo was het mogelijk om de balanspositie te verbeteren en de drie geldstromen exploitatie-instandhouding-projecten te ontvlechten. De kern van de bedrijfsvoering is de reguliere exploitatie.

2. Algemene reserve

Met de toevoeging van het exploitatieresultaat van 2017 kon SKH de negatieve algemene reserve verbeteren van - € 39.410 naar - € 34.086. In de volgende jaren zal stapsgewijs de balanspositie worden verbeterd op basis van de exploitatieresultaten.

3. Lang- en kortlopende schulden

Op het tekort op de restauratie van het kasteel had de stichting bij de Rabobank een hypotheekschuld van € 161.000. Dankzij het positieve exploitatieresultaat kon ultimo 2016 een aflossing worden gedaan en verminderde de schuld tot € 99.900. Voor de resterende schuld is een lagere rente en een aflossingsschema over tien jaar vastgesteld. Volgens dit schema bedroeg de schuld ultimo 2017 € 88.800.

4. Afschrijvingen

Om de balans te verbeteren is in 2015-2016 versneld en algeheel afgeschreven.

5. Liquiditeit

Vanouds zijn er drie geldstromen:

- a. de reguliere exploitatie;
- b. de instandhouding van het monument op basis van instandhoudingssubsidies;
- c. projecten op basis van externe financiering.

Steeds was het een structureel probleem dat deze drie geldstromen via één bankrekening liepen. In de praktijk betekende dit dat liquiditeitsproblemen in de exploitatie tijdelijk werden opgelost met geld uit de andere twee stromen. Vaak ontstonden daardoor achterstanden in de uitvoering van instandhouding en projecten. Voor de transparantie van de bedrijfsvoering en de relatie met subsidiënten en leveranciers betekende dit een risico. Vanaf 2016 zijn daarom de drie geldstromen separaat geadmistreerd en sinds 2017 verlopen de betalingen middels separate bankrekeningen. Dankzij de verbeterde exploitatie en het financieel management konden de drie rekeningen voldoende liquide blijven om de geldstromen definitief te ontvlechten. Er was geen kredietfaciliteit van de bank benodigd. In twee jaar tijd is hiermee een belangrijke verbetering in de bedrijfsvoering bereikt.

Nawoord

In 2017 kon SKH voortgaan op de weg van professionalisering. Toerisme en marketing zijn elementen die thans bijdragen aan een structurele verbetering van de financiële positie van Kasteel Heeswijk. Fundamenteel nog is de verbetering van de cultuurhistorische positie van het kasteel. De inbedding in het landgoed en de naaste omgeving, de restauratie van de oprijlaan en de samenwerking met cultuurhistorische partners geven de eretitel 'Kasteel van Brabant' werkelijke inhoud. Samenwerking is het sleutelwoord.

Wij spreken onze erkentelijkheid uit voor de belangrijke steun die de stichting hierin krijgt van subsidiënten, medewerkers en vele anderen. En een bijzonder woord van dank voor de grote en enthousiaste betrokkenheid van onze vele vrijwilligers.

Luc Eekhout
directeur

Financieel jaarverslag 2017

Balans per 31 december in euro's

Vaste activa	2016	2017	Eigen vermogen	2016	2017
Materiële vaste activa			Statutaire reserves	500	500
Gebouwen incl. ondergrond	1	1	Algemene reserve	-39.410	-34.086
Ov. onroerende mat. vst. activa	145.439	145.439	Bestemmingsres. huisvesting	<u>343.142</u>	<u>343.142</u>
Inventaris	<u>343.141</u>	<u>343.141</u>		304.232	309.556
	488.581	488.581	Voorzieningen		
Vlottende activa			Overige voorzieningen	52.174	52.174
Voorraden	7.866	8.434			
			Langlopende schulden		
Vorderingen:			Bankleningen	99.900	88.800
Debiteuren	9.679	56.995	Overige leningen	<u>0</u>	<u>0</u>
Fiscus & sociale lasten	20.216	12.882		99.900	88.800
Nog te ontvangen subsidies	0	0	Kortlopende schulden		
Overlopende activa	<u>27.518</u>	<u>33.863</u>	Aflossing bankleningen	11.100	11.100
	57.413	103.740	Crediteuren	27.811	32.652
			Fiscus & sociale lasten	8.189	7.432
Liquide middelen	78.028	284.338	Overige schulden	6.739	0
			Vooruit ontvangen subsidies	78.031	288.174
			Overlopende passiva	<u>43.712</u>	<u>95.205</u>
	<u>143.307</u>	<u>396.512</u>		175.582	434.563
	631.888	885.093		631.888	885.093

Verlies- en winstrekening

Opbrengsten	2016	2017	2017
	realisatie	begroting	realisatie
Museumbezoek	124.755	143.000	165.126
Winkel	9.875	12.000	11.337
Verhuur locaties	189.028	205.273	183.983
Diverse activiteiten	<u>4.718</u>	<u>5.500</u>	<u>4.132</u>
	328.376	365.773	364.578
Subsidies	<u>73.694</u>	<u>57.500</u>	<u>57.873</u>
Totale opbrengsten	402.070	393.270	422.451
Kosten			
Salarissen & sociale lasten	196.137	196.740	196.589
Overige personeelskosten	29.259	31.700	30.091
Huisvesting	62.341	74.375	69.226
Kantoor	14.064	16.200	15.201
Verkoop	34.347	56.000	72.610
Algemene kosten	16.525	13.500	13.541
Afschrijvingen	10.463	2.400	10.463
Bijdrage project Toekomstvisie	882		
Bijdrage project BRIM groen	2.852		4.611
Financieringslasten	<u>8.339</u>	<u>8.500</u>	<u>4.795</u>
Totale kosten	375.209	368.347	417.127
Exploitatiesaldo	8.494	23.858	5.324
Vaststelling jaarrekening 2016			